

OPINIA
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 19 listopada 2019 r.

**w przedmiocie projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie wzorów
formularzy uzasadnień wyroków oraz sposobu ich wypełniania**

Krajowa Rada Sądownictwa, po zapoznaniu się z projektem rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2019 r. w sprawie wzorów formularzy uzasadnień wyroków oraz sposobu ich wypełniania, przekazanym przy piśmie Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości z dnia 24 października 2019 r. (znak: DLPK-I.401.8.2019), opiniuje go negatywnie.

Otrzymaany do konsultacji projekt nie realizuje celu, który przyświecał idei wprowadzenia formularzy – miały one usprawnić i ułatwić pracę sędziów przez odejście od przedstawiania oceny dowodów, którym sąd dał wiarę, a w przypadku uzasadnienia drugoinstancyjnego rezygnacji z opisywania ustaleń poczynionych przez sąd pierwszej instancji.

Tymczasem proponowane formularze (formularz UK 1) powracają do metody, aby w uzasadnieniu zamieszczać tzw. stan faktyczny. W „tradycyjnym” uzasadnieniu najczęściej znajdowało się miejsce, w którym sąd – stosownie do treści art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. podawał fakty, które uznawał za udowodnione. Jedynie z przyczyny swego rodzaju przywiązania do tradycji legislacyjnej nie zmieniono treści tego przepisu i nie wykreślono obowiązku wskazywania faktów uznanych za nieudowodnione, co miało ten skutek, że w przypadku wyroku uniewinniającego przyjmowano, że sąd podaje fakty, właśnie uznane za nieudowodnione. W istocie uzasadniając taki wyrok, sąd wskazywał fakty, które uznawał za udowodnione, tym niemniej świadczące o tym, że zachodziła któraś z ujemnych przesłanek procesowych. Tymczasem projekt rozporządzenia w formularzu UK 1 zobowiązuje sąd (sędziego) do wskazywania „Faktów uznanych za nieudowodnione”. Ponadto, sposób

przedstawiania faktografii jednoznacznie wskazuje, że ta część uzasadnienia będzie znacznie obszerniejsza niż jest to obecnie. Wynika to nie tylko ze zbędnego wskazywania faktów, które sąd uznał za nieudowodnione, ale z tego, że – stosując metodę opisu stanu faktycznego zaproponowaną w formularzu, będzie dochodziło do licznych powtórzeń.

Podnieść też należy, że powszechnie stosowaną praktyką jest takie przedstawianie motywów rozstrzygnięcia sądu odwoławczego, aby wynikała z nich pewna chronologia przebiegu postępowania sądowego. W związku z tym, że dotychczas dominował model rewizyjny, dlatego stosunkowo rzadko przeprowadzano dowody przed sądem odwoławczym. Sytuacja uległa istotnemu przeobrażeniu, a wprowadzone ostatnią nowelą zmiany do postępowania odwoławczego, w pewnym sensie zmuszają sąd odwoławczy do częstszego przeprowadzania dowodów. To jednak nie oznacza, że sąd odwoławczy na nowo przeprowadza postępowanie dowodowe – co najwyżej je uzupełnia. Uwaga ta ma podstawowe znaczenie, ponieważ projekt formularza (formularz UK 2) nakłada na sąd odwoławczy obowiązki omawiania wyników postępowania dowodowego, które jednak nie wynikają z obowiązujących przepisów, w szczególności obowiązek wypowiedzania się co do oceny dowodów, ale w taki sposób, w jaki ma to miejsce w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Sąd odwoławczy orzeka co prawda w przedmiocie odpowiedzialności karnej, jednakże ze względu na swoją pozycję nie jest zobowiązany uzasadniać oceny dowodów w taki sposób, jak robi to sąd *meritii*. Jest to sprzeczne zarówno z ideą, która przyświecała wprowadzeniu formularzy, jak i z treścią art. 457 § 3 k.p.k. Przepis ten wyraźnie stanowi, że uzasadnieniu należy podać, czym kierował się sąd wydając wyrok oraz dlaczego zarzuty i wnioski uznał za zasadne lub niezasadne.

Krajowa Rada Sądownictwa stojąc na straży niezawisłości sędziów, zdecydowanie sprzeciwia się obciążaniu ich dodatkowymi obowiązkami, nie mającymi na dodatek podstawy w obowiązującym prawie.